

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET. * SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

Kéziratok és szakkérdések
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetésekért az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11.
II. emelet 215.) fogad el.

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

4. Kir. Halélettani és Szenny-
vízvizsgáló Kísérleti Állomás.

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$

Allami alkalmazottaknak 50 %-os kedvezmény jár.

Verantwortlicher Redakteur:
Dr. Emil Unger.

Administration: Ungarischer
Landesfischerei-Verein,
BUDAPEST,
Kossuth Lajos-tér 11. II. 215.

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

HALÁSZAT — (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI

Organ des Ungarischen Landesfischerei-Vereins Budapest.

ARTALOM: Felhívás. — A nagy harcsa tulajdonságai. Kovács József. — Kopoltyúpenész. Belányi Imre. — Néhány szó a IX. Nemzetközi Limnológiai Kongresszusról. Dr. Sebestyén Olga. — Társulatok-Egyesületek. — Ujdonságok-Vegyések. — Árjegyzés. — Hirdetések.

NHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Aufruf. — Die Eigenschaften des grossen Welses. — Über die Kiemenfäule. — Über den IX. Internationalen Limnologen Kongress. — Gesellschaften und Vereine. — Neuigkeiten. — Preisliste. — Annoncen.

ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET,
Budapest V., Kossuth Lajos tér 11., II. em. 215.

Felhívás.

Egyesületünk t. tagjait és lapunk előfizetőit tisztelettel
érjük, hogy — amennyiben tagdíj — vagy előfizetési díj-
átralékuk van — fizetési kötelezettségüknek a jelen lap-
éldányhoz mellékelt postatakarékpénztári befizető-lap fel-
használásával most már haladéktalanul eleget tenni szíves-
edjenek.

Akik jelen felhívásunkra sem egyenlítőnek ki fennálló
irtozásukat, azoktól a közel jövőben postai megbízás
tján leszünk kénytelenek hátralékos díjaikat
eszedetni.

Tagsági díj évi 12 P, mely ellenében a lapot díjtalanul
üldjük. Nemtagok részére az előfizetési díj ugyanennyi. —
Allami alkalmazottak és állami nyugdíjasok tagsági díja évi
P. Külföldiek csak előfizetők lehetnek, évi 16 P ellenében.
Budapest, 1939. október hó 15-én.

AZ ELNÖKSÉG.

A nagy harcsa tulajdonságai.

Írta: Kovács József
búvárhalász.

Alig akad olyan szárazföldi, vagy vízi állat, amely any-
yi leleményességet, ravaszságot és óvatosságot tanúsítana,
mint a nagy harcsa. Minél nagyobb a harcsa, annál inkább
s annál nagyobb mértékben vannak meg ezek a tulajdonsá-
gai. Vannak madaraink között fészekrakó-művészek, vannak
ülönféle ravasz állatok, de amilyen pl. egy ötven kilós har-
csa, olyan ügyes és ravasz a táplálék megszerzésében, álla-
mink között aligha van még egy, és bizonyos szempontból a
harcsa is „művész.”

A harcsa ugyanis fészket is csinál. A földbe lyukat váj,
mely lyuknak a belső része tágasabb s a lyuk szájába fa-
ágakat s gyökereket hord, melyekből valóságos kelepécet szer-
keszt a kisebb fajta halaknak. Ő maga a lyukba búvik és
csak a farkát hagyja kívül. Mégis ha farkához idegen test
vagy hal közeledik, azt már hetven centiméterről föltétlen
megérzi farkának különleges érzékével. Ezen tulajdonságok
nélkül nehéz volna elképzelni, hogy egy nagy harcsa,
amelynek mozgása lomhább minden más halénál, annyi táplá-
lálékot tudjon szerezni, hogy testsúlyát gyarapítsa a nálánál
sokkal fürgébb halakból.

Mint búvárhalásznak volt módomban kitapasztalni, hogy
a nagyobb harcsáknak hihetetlenül finom érzékszervük van
a farkukban. A húsz kilós harcsa, ha farka felé nyultam,
már harminc centiméterről föltétlen megérezte azt, habár teste
el volt dugva, vagy bújva a lyukban; ugyanezt az ötven
kilós harcsa már 70 cm-ről érezte meg.

Ezen tapasztalatom még kezdő búvárhalász koromból
való, az alábbi eseteket már mint tapasztalt búvárhalász fig-
yeltem meg.

Az ipolyásztói határban történt, hogy 4 m. mélyen ta-
láltam másfél méter széles kimosott lyukat, amelyet tükrös
hálóval bekerítettem s aztán víz alá merülve, belebújtam
a lyukba mezítelenül. A lyuk két és fél méter hosszú volt
a partban fölfelé. A végiben volt egy harcsa, de kifutott
belőle és a háló megfogta. Nyolc kilós volt. Ugyanezt a lyu-
kat nyolc nap múlva kerítettem be. Víz alá merülve, be-
akartam bújni a lyukba, de nem lehetett, mert a lyuk szája
tele volt rakva faágakkal. Az ágak között már halat is
éreztem. Erre elkezdtem az ágakat húzgatni, ami meglepe-
tésemmre, egész könnyen ment, s így utat csináltam magam-
nak a lyukba és belebújtam. Az üreg már át volt formálva
és benne egy szép nagy harcsát tapintottam meg kezemmel,
amely erre jobb alsó karomat keresztben megharapta és ki-
futott a lyukból. A háló azonban megfogta három márnával
együtt. A harcsa 28 kilós volt.

A lelédi határban egy kimosást minden harmadnap meg-
néztem, ahol mindig szokott lenni egy-egy nagyobb harcsa,

olyan 10—15 kilósak, melyek a Dunából barangoltak fel, s igen sok féreg volt a fejükön, az ottani elnevezés szerint nadályosak voltak. Hetedik esetben kerítettem be ezt a helyet, de ekkor már a két méter széles kimosásnak a fele friss agyaggal volt eltömve, a másik fele pedig ágakkal volt berakva. Csak akkora nyílás volt rajta, hogy éppen beleértem. Bebújtam, egy szép harcsát, de pontyokat is éreztem ott kezemmel, melyeket a háló szintén megfogott. A harcsa 32 kilós volt. Ponty két darab került elő. Feltűnt nekem, hogy ennek a harcsának a fején csak a férgek nyomait láttam. Azt hiszem, hogy a pontyok ették le a harcsa fejéről a férgeket. Annyi bizonyosnak látszott, hogy a harcsa a kimosás által keletkezett lyukat kimélyítette, nyílását odahordott agyaggal és ágakkal szűkítette, úgy hogy az rendes harcsa-lyukká alakuljon.

Később az ipoly-viski határban dolgoztam, ahol igen sok volt a nagyobb harcsa. Akár ilyen lyukban, akár fák között találtam rájuk, kezemmel mindig a farkát tapintottam meg, s míg más halak mozdulatlanul várták meg kezem érintését, s csak ekkor mozdultak vagy ugrottak el, a harcsák farka már mozgásban volt az érintés előtt is, minden esetben, bár testük a lyukban teljesen el volt rejtve, s így biztonságban érezhették magukat. Azt hittem, hogy a harcsák félelmükben húzódnak be farkukkal is a lyukba, bár ennek ellenkezőjéről tettem bizonyosságot. Ugyanott történt, hogy másfél méter mélyen találtam egy lyukat, melynek szájából kiállt a harcsa farka. Tíz másodpercig sem tartott, míg felegyenesedtem és visszahajoltam, de kezemmel ekkor a harcsa farkát már nem találtam. Mikor pedig mélyebben belenyúltam a lyuk szájába, a harcsa bekapta a kezemet és hatalmasan megszorította. Mégis megfogtam ezt is, 35 kilós volt.

Több ilyen eset után megállapíthattam, hogy a harcsa nem félelmében húzza be a farkát, hanem mikor farkával megérez valamit, behúzódik a lyuk tágasabb belső részébe, ahol megfordul és fejfelé jön kifelé és ami szája elé kerül, azt bizony bekapja. Farkára vonatkozólag még más érdekes esetem is vannak. Egy helyben több fa feküdt a vízben, melyeknek az ágai kiálltak a vízből. A víz tiszta volt s csónakból néztem a sűrű ágak közé, ahol 40 centiméter mélyen tizenöt-húszkilós harcsáknak a farkait láttam meg, s bár órákig kerülgettük, nézegettük, nem mozdultak. De ha kezemben a horoggal valamelyiknek a farka felé nyultam, azonnal elhúzta a farkát, pedig a kezem még messze volt s a fa ágai oly sűrűn voltak, hogy sem én nem láthattam a harcsa testét, sem ő nem látott engem.

Még érdekesebb eset volt a Garam-folyón, melynek vize igen tiszta. Összel, búváruhában voltam a víz alatt. Fák mellett kis mélyedésben egy rakás harcsára találtam, két darab húszkilósat már megfogtam, amikor egy ötven kilósat vettem észre, még vagy tizenöt darab között, melyek tizenöt-húszkilósak voltak. Az ötvenkilósat szerettem volna megfogni, ami csak úgy volt lehetséges, ha a farkába horgot nyomok. A hal fejfelé állt felém s úgy nekem nagyot kellett kerülni, hogy a farkához érjek a művelet ment, a harcsa nem mozdult, de mikor a kezem kinyújtva, hetven centiméterre lehetett a farkától, egyszerre megfordult és újból szembe állt velem. A megkerülést még háromszor megcsináltam, de viszont ő is a megfordulást, mígnem meguntam és ott hagyott.

A pereszlenyi határban halásztam, ahol már az előbbeni években is dolgoztam s így már ismertem a biztos halhelyeket. Bizonyos részen sok bedőlő fa volt, de a fák között semmi pontyot, vagy más halat nem találtam, bár ugyanott előző évben igen sok ponty és más hal ottmaradt. Az eset nem volt különös, mindazonáltal, hogy a fák között friss haljárásnak a nyomait vettem észre. Még emlékeztem rá, hogy egy éve ugyanezen helynek az ellenkező oldalán egy igen nagy eliszaposodott harcsahelyet fedeztem föl, amit akkor az embereimnek meg is említettem és sejtettem, hogy egy nagy harcsának kell itt lennie, amely e részről az összes többi halakat fölfalta vagy elűzte. Biztosítva a helyet, körülzártam tükrös hálóval és lemerültem. Mint sok más esetben, itt is megváltozott helyzetet találtam: a két méter széles üreg bejárata teljesen be volt rakva ágakkal, s ezek között kezemmel nagy pontyokat és egy nagy harcsa farkát tapogattam ki. A harmadik leszállásom alkalmával találtam meg a rést a harcsa helyéhez, s mikor már majdnem benn voltam, megmozdult a harcsa s egy másodperc alatt háromszor megharapott a karomon, lábamon és az oldalamon is. Menekültem azonnal. Hamar elértem a csónakot, s ott embereim elmondták, hogy mikor még a harcsalyukban voltam, négy nagy ponty repült keresztül a hálón. A háló nem mozdult, vagyis a harcsa benn maradt a lyukban.

Három helyen erősen véreztem. Embereim mondták ekkor, „na most majd meglátjuk, van-e bátorsága még egyszer lemenni.“ Nem lett rá szükség, mert a háló most megmozdult és belebújt a hatvan kilós harcsa.

Ezen és több más hasonló esetem után megdőlt az a hi-

tem, mely szerint a pontyok a harcsára tapadó férgek miatt merészkednek a nagy ragadozó közelébe. Amikor egy két-száz méteres szakaszon tömegével voltak halak, közben oda telepedett egy-két nagy harcsa. Ez, vagy ezek rövidesen elűztek vagy felfaltak onnan mindent, úgy hogy a megszokott helyeken semmi halat nem találtam. A harcsalyukban vagy az odahordott ágak között azonban mindig volt egy pár ponty, amelyeket a nagy harcsa csak valami különös fuffanggal, vagy elbűvöléssel tudhatott maga körül tartani. Mert a pontyokból egy-két darab rendszeren a harcsák gyomrában is volt. — Ma ezt hiszem már. Mert az említett hatvan kilós harcsa esetében, mikor az velem szembe fordult, a pontyok búvóköréből kiszabadultak és keresztülrepültek a hálón.

Ami a harcsák harapását illeti, érdekes tapasztalatom, hogy a sovány harcsa, ha nagy is, nem harap. A kövér támad csak, de az is csak egyszer, de persze hirtelen egymásután többször is odakaphat az emberhez. De ekkor megijed és vagy kifut a helyéről, vagy úgy bebuvík a lyukába, hogy csak kézzel vagy horoggal lehet onnét kihúzni.

Kopolyúpenész.

A mesterségesen létesített tógazdaságok egyik legveszedelmesebb ellensége a kopolyúpenész, mely eddig szerencsére csak ritkán fordult elő, de éppen veszedelmessége és súlyos pusztításai miatt szükséges vele részletesebben foglalkoznunk, annál is inkább, mert ennek a tógazdánk legelőbbje előtt majdnem teljesen ismeretlen betegségre már felismerésekor gyors és radikális intézkedésekre van szükség, melynek elmulasztása esetleg az egész tógazdaság halállományának pusztulását vonhatja maga után.

Erre a betegségre vonatkozólag hazai irodalmunk csak igen röviden foglalkozik. Megállapítják, hogy nagy meleg nyári napokon szokott fellépni oly tavaknál, melyekben a vízcserre csekély vagy semmi és pár nap alatt esetleg az egész halállomány áldozatul eshetik. A víz hőmérsékletének csökkentés és az etetésnél elővigyázatosságot ajánlanak.

Konkrét esetből kifolyólag legyen szabad észrevételeimet és tapasztalataimat alábbiakban közölni.

Előre bocsátom, hogy f. év június 19-én néhány rövid óra leforgása alatt 184 mm csapadékunk volt. (Meteorológiai állomás hiányában erről az időjárás jelentésekben szó sem esett). Ez az óriási víztömeg nagy területekről a táplálócatorna tetején keresztül zúdította a vizet mintegy 150 m. szélességben az e cikkemben szereplő tóba, magával hozva a környező szántóföldekről és majorokból rengeteg szemetet, trágyát, stb.

Július hó 5-én reggel a vezetésem alatt álló tógazdaság egy 86 kat. holdas tavában, melyben holdanként 250 drb. 14 dekás átlagsúlyú egynyaras pontyivadék helyeztetett ki és e halak a betegség megállapításának pillanatában 60 deka átlagsúlyúak voltak, kisebb elhullást — számszerint 46 drb.-ot — észleltem.

Rövid, de alapos vizsgálat után kétségtelenül megállapítottam, hogy kopolyúpenész lépett fel. A tóvíz hőfoka — reggel 7-kor 23 fok C volt, tehát az etetésre a lehető legideálisabb. A tó vízszintmagassága teljesen normális; gyenge friss víz befolyással. A tó benőttsége a normálisan alul, mintegy 5%-ra tehető. (Megjegyezni kívánom itt, hogy a tél folyamán összes tavaink teljesen kikaszáltatnak, még a partvédelemre szolgáló növényzet is.) Az elhullott 46 drb.-ot azonnal összeszedettem, de a hinárosabb és sásos, nádas részekben bágyadt halak tűnedezték fel, melyeket kézzel is meglehetően fogni, tengelyük körül forgolódtak és rövid tusa után oldalukra fordulva — elpusztultak.

A halak testén semmiféle elváltozás észlelhető nem volt, ellenben a kopolyúfedél felemelése után rögtön megállapítható volt a baj. A szilványokon sűrűen voltak sötétvörös göbök láthatók, melyek helyenként összefolytak. A már elhullott halak szilványai pillanatok alatt megfehéredtek és penészszerű bevonatok mutatkoztak rajtuk.

A baj észlelése után azonnal kat. holdanként 40 kg. ol-tatlan pormeszet (részben mésztej formájában) szórattam ki a tóba, főleg a hinárosabb és benőttebb helyeken, az összes rendelkezésre álló friss vizet a táplálócatornából a tóba vezettem, gondoskodva arról, hogy más tó vize a fertőzőtől teljesen el legyen zárva. A halak tömegesen jöttek a friss vízre, kézzel ott könnyen megfoghatók voltak és egyetlen egy egészségeset sem találtunk közöttük. Rövid idő alatt nagyrésztük a befolyó zsilipnél elpusztult. Oxigén hiányról szó sem lehetett, hiszen ú. n. „pipáló“ halakat nem észleltünk, északkeleti széllel a tó hullámozott, a vízmagasság pedig az engedélyezett vízszint határán mozgott.

Az elhullás estig 693 drb.-ot tett ki. A következő napon

2381, 7-én 1607, 8-án 2025, de ez utóbbiak már teljesen feloszlott állapotban voltak és így az előző napi elhullásokból származhattak. Az elpusztult halakat azonnal összeszedték, s mély gödrökbe, mésszel és kreolinnal leöntve, elásták. Az elhullás a negyedik napon megszűnt teljesen. Összeszámolva a veszteséget a tó pontyállományának közel 50%-a pusztult el. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy az elhullás napjának reggelén nyújtott takarmányt a halak aznap érintetlenül hagyták — a többi tavakban mindenütt jól elfogyasztották. A takarmány 300 kg. I. oszt. roszból, 200 kg. csírás búzából állt és így 2.3 deka takarmány jutott egy drb. 60 dekás halra. Érdemes megjegyezni, hogy a tóban lévő 2580 drb. 1 nyaras harcsaivadék, 404 drb. pisztrángsügér, 278 drb. süllőivadék és mintegy 90 kg. behelyezett compóivadékból egyetlen egy darab sem pusztult el, sőt a harcsák az elpusztult pontyok húsából szemünk előtt lakmároztak.

Német szakírók azt ajánlják, hogy ha a betegség egy ilyen tóban fellépett, célszerű azt azonnal lehalászni és a lehalászott halat úgy, ahogy értékesíteni. Nálunk is felmerült ez a kérdés. Mindent meghányva-vetve azonban arra az elhatározásra jutottam, hogy ez az adott helyzetben csak újabb katasztrófa vezethet. A 86 kat. holdas tó vizének leeresztése 8 teljes napot vett volna igénybe. Az egyre fokozódó hőség — még éjjel is — a már leeresztett tóban — halágyakban — lévő hal nagy részét ugyanis elpusztította volna, de elpusztult volna az épségben maradt nem csekély értéket képviselő süllő, harcsa és pisztrángsügér állomány is. A lehalászás által esetleg megmentett kevés 60 dekás ponty eladási árából befolyó csekély összeg pedig a lehalászási költségeket sem fedezte volna. Ezzel szemben a lecsapolás után visszamaradó kisebb pocsoltyák talán valóságos melegágyai lehettek volna a kopolyúpenész spóráinak, mert a lecsapolás és így felázott tófeneket lemeszteni képtelenség lett volna mindenütt. Erre majd csak az őszi lehalászás és erős téli fagyok beállta után kerülhet a sor.

A tavat természetesen nem halásztuk le, amit ezt később a halélettani állomás is ajánlotta. Azóta a tó etetését is újra megkezdtük és az adagokat lassan emeltük. A halak a nyújtott táplálékot teljesen elfogyasztották.

A m. kir. halélettani állomáshoz felküldött beteg pontyok vizsgálata mindenben igazolta álláspontomat és a tett intézkedéseket. Ezuton is köszönetet mondok azért a szíves készségért, mellyel rendelkezésünkre állottak.

Még csak egyet. Magyarország mesterséges tógazdaságainak területe közel 20.000 kat. hold. Van egy kiváló vezetési alatt álló halélettani állomásunk, de nincsenek szakszerű kísérleti telepeink. Bizonyára örömmel akadnának tógazdáink között olyanok, akik a szükséges területet és célra rendelkezésre bocsátanák, hiszen nem csak közérdek, hanem önérdék is ilyenek létesítése. Tág tér nyílnék így az elméletnek a gyakorlatban való alkalmazására és sok olyan dolognak jutnánk nyitjára, amelyekben eddig szakszerű kísérleti telepek híján csak a sötétben tapogatódtunk.

Ha e cikkem keretében sikerült felhívni a szakkörök erre vonatkozó figyelmét, úgy elértem célomat.

Belányi Imre.

Néhány szó a IX. Nemzetközi Limnológiai Kongresszusról.

Írta: Dr. Sebestyén Olga, (Tihany.)

Az Elméleti és Alkalmazott Limnologia Nemzetközi Egyesületének IX. Kongresszusa Svédországban zajlott le 1939. augusztus 5—16-án.

A kongresszus főcélja Svédország limnológiai viszonyainak megismerése volt. A különböző jellegzetes tótipusok helyszíni tanulmányozása, néhány az elméleti és alkalmazott limnologia keretébe tartozó intézmény meglátogatása, valamint az előadások legnagyobb része is ezt a célt szolgálta.

A nagy tervszerűséggel és gondossággal előkészített kongresszus kitűzött célját el is érte, s az érdeklődő résztvevő zempontjából a kongresszus tanulmányúttá vált.

A program rövid összefoglalásban a következő volt:

VIII. 5. Lund. Megnyitás. Általános tájékoztató a kirándulásokról. Az egyetemi Limnológiai Intézet megtekintése. Utazás Vaxjöbe).

VIII. 6—7. Autóbusz kirándulás a dél-svédországi Anebodavidékre: Aneboda (Limnológiai Laboratorium, a Dél-svédországi Halászati Egyesület Központja) Fiolen, Salen, Jammen és Frejen tavak. (Autóbuszon a Vättern-tóhoz Jönköpingbe).

VIII. 8. Hajóút a Vättern tavon: reliktumok gyűjtése, alászat. A láp élete iránt érdeklődők csoportja ezalatt a Komosse-lápra tett kirándulást.

A IX. Limnológiai Kongresszus svédországi tanulmányútja. A megtett út: — vasuton, - - - autóbuszon és ... hajón.

VIII. 9. A Vättern északi partja: növénybiológiai tanulmányok. A Tokern-tó, Svédország híres madártava. (Vona-ton Stockholmba).

VIII. 10—12. Stockholm. Közgyűlések, szakelőadások. A városi vízművek (Lovö) és derítő (Henriksdal), továbbá a Természettudományi Múzeum és a Edesvízi Halászati Kutató-és Kísérleti Állomás (Drottningholm) megtekintése.

VIII. 13. Kirándulás a Mälaren-tóhoz: Növénybiológiai és halfaunisztikai tanulmányok. Uppsala: Egyetemi Növénybiológiai Intézet (algológiai gyűjtemény; a megismert tavak, valamint kevert- (brak-) vizek és a tenger növényzete biológiai csoportjainak összehasonlítása (bemutatás).

VIII. 14—16. Utazás az északi sarkkörön belül fekvő Abiscoba és a Torneträsk-tóra.

Limnológiai tekintetből Svédország különleges és számottevő helyet foglal el az európai országok között, több oknál fogva.

Terepe alkalmas. Az ország 500.000 km²-t kitevő területének 8%-át édesvíz (tavak, folyók) borítja. A tavak száma kb. 100.000-re tehető. Ezek között 3 a Balatonnál jóval nagyobb felületű, még többnek vízmennyisége tetemesen felülmúlja a Balaton vízmennyiségét s az egészen kicsiny tavak között is sok olyan van, melyek jóval mélyebbek a Balatonnál. Lápjai is terjedelmesek, így a 300 m-nél magasabban fekvő Komosse területe 5000 ha.

Az elméleti limnologia művelésének nem egy központja van Svédországban. Ilyen a lund Egyetemi Limnológiai Intézet (vezetője prof. T. Gislén), az u. e. intézethez tartozó Limnológiai Laboratorium Anebodában (vezető T. Gislén és S. Thunmark), ahol nemcsak tudományos kutatások folynak, hanem nyári kurzusok is tartatnak az ifjabb nemzedék limnológiai kiképzése céljából. Az uppsalai egyetem Növénybiológiai Intézete (vezető prof. G. E. Du Rietz) tevékenységének legnagyobb része is a limnologia szolgálatában áll. Ez intézetnek szép limnológiai könyvtára és hatalmas gyűjteménye van, előadásokat és gyakorlatokat tart e tárgykörből s kutatómunkát is végez, főképpen az édesvizek, kevert- (brak-) vizek és a tenger növényvilágait tanulmányozva.

A belvizeknek a gyakorlati életben való felhasználása (pl. ivóvízellátás) és halgazdaság céljaira való kihasználása hozza magával, hogy Svédországban virágzó tudományos intézetek állanak a gyakorlati limnologia szolgálatában is. Ez intézmények tevékenysége lehetővé teszi az elméleti kutatások eredményeinek a köz javára való felhasználását. Ilyen intézmény pl. a Dél-Svédországi Halászati Egyesület anebodai központja, mely állami támogatással és gazdasági egyesületek anyagi segítségével kísérleti laboratoriumot tart fenn, több mint 40 tavon modern halgazdaságot úz, halivadékkal ellát magán-halgazdaságokat, és emellett hivatásos halászokat képez.

Az Edesvízi Halászati Kutató- és Kísérleti Állomás Drottningholmban teljesen állami intézmény. Modern laborato-

riumaiban 10 főnyi személyzete a haltenyésztést és halászatot érintő problémákkal tudományos alapon foglalkozik.

Svédország limnológiai viszonyainak felkutatása az ú. n. regionalis limnológia műveléssel történik, mely kapcsolatot keres a tó biológiai viszonyai és a külső körülmények (geológiai viszonyok, üledék, a legmagasabb tengerár fekvése, stb.) között az egész ország területén. Mindezek tekintetbevételével történik a különböző típusok megállapítása, illetve egyes tavaknak a különböző tótipusokba való besorozása és a tótipusok elterjedésének megállapítása az egész ország területén.

Az ország limnológiai tevékenységét a tervszerűség, valamint a megfelelő közegek, intézmények és szakemberek közötti szoros együttműködés jellemzi. Geológiai, hydrográfiái, vízchemiai, meteorológiai és biológiai kutatások párhuzamosan folynak egymást támogatva, kiegészítve. Ez együttműködés nemcsak a regionalis limnológia előhaladását teszi lehetővé, hanem kis tavaknak monografikus feldolgozását is.

Svédország édesvízihal-hozamának évi átlaga kb. 15 millió kg., melyből kb. 13 milliót édesvizekből halásznak, a többit a tengerpart mentén. Ez a haltömeg, mely érték szerint kb. 14 millió svéd koronának felel meg, csaknem egészen belföldi fogyasztásra kerül, csupán angolnából van kevés kivétel. Ész- és Finnországból behozatal is van.

Édesvízi halak közül úgy tömeg, mint érték tekintetében első helyen áll a csuka, azután a sügér. Érték tekintetében coregonusok, lazacfélék, süllő, angolna, menyhal, pisztráng és a saibling következnek, míg tömeg tekintetében a sorozat a következő: *Leuciscus rutilus*, pirosszárnyú koncér, *Coregonusok*, keszeg, menyhal, fogas, lazac, kis marénák, és angolna. A rákpestis előtti években (1907) a rákászat is jelentős volt (évi 10—20 millió darab).

A hivatásos halászok száma mintegy másfélezer, ezenkívül kb. 70 ezer földművelő és kisgazda új halászatot. A sporthorgászok évenként folyton növekedő száma ma kb. 100 ezerre tehető.

A tótipusként bemutatott tavak legnagyobb része Dél-Svédország mészszegény, ösközetből (gránit, gneisz) álló fennsíkján fekszik, magasabban a valamikori tengerhatárnál. E savas hatású vizekben a mész, foszfor és nitrogén nagyon csekély mennyiségben fordul elő, vagy éppen hiányzik, ennek következtében táplálékban szegények (oligotroph tavak). E tavak humusztartalom szempontjából különbözők. E körülménynek abban van jelentősége, hogy a humusztartalommal összefüggésben van a víz színe, átlátszósága, majd pedig növényzetének és állatvilágának kifejlődése is. A Fiolen, Salen, Lammen és Frejen az oligohumik (keves humusz tartalmú) típusú a polyhumik (sok humusz tartalmú) típusig egész sorozatot képviselnek. A Frejen kivételével valamennyi tó üledéke szerves eredetű vasérc (gyepérc, mocsárérc). Növényzet szempontjából e tavak u. n. *Lobelia*-tavak, a fenéken gazdag Isoétida-vegetációval. A Frejen üledéke u. n. dy (levélrózsa-szönyeget alkotó humusz tartalmú detritus), vasérc benne nincs, s hiányzik a *Lobelia Dortmanna* is, az oligotroph tavak jellemző növénye.

E vidék valamennyi tava nagyon különbözik a Balatontól, melynek vize lúgos reakciót mutat s zavarossága nem a humusztartalommal van összefüggésben, hanem egészen más eredetű.

Oligotroph tó a Vättern is, kissé lúgos hatású vízzel. A Vättern a Balatonnál háromszor nagyobb felületével és kb. ötvenszeres víztömegével Svédország tavai között is különleges helyet foglal el. Legjellemzőbb tulajdonságai rendkívül nagy átlátszósága, hatalmas áramlása és faunájának egyes tengeri-jégkorszakbeli eredetű elemei (reliktumok), amilyen a *Mysis oculata relicta*, *Pontoporeia affinis*, *Pallasea quadrispinosa*, *Gammaracanthus loricatus lacustris*, *Mesidothea* entomon és *Limnocalanus macrurus* alsóbbrendű rákok, valamint a *Cottus quadricornis* nevezetű hal. A Vätternben számos oly hal is előfordul, mely a Balatonban is él, de jellemző halai (egyes lazacfélék, *Coregonusok*) a Balatonból hiányzanak. E tó évi halhozama csupán 200.000 kg., míg a Balatoné kb. 1—1.5 millió kg.

A Vättern északi partján, valamint a Mälaren egyik tagján (Lilla Ullevifjärden) főként növénybiológiai tanulmányokat végeztünk. A Mälaren halban gazdag víz (400.000 kg. évi hozam). Legfontosabb halai a süllő (*Lucioperca lucioperca*), csuka, menyhal, sügér, kis marénák és a dévérkeszeg (*Abramis brama*).

A Vättern közelében terül el Svédország híres madár-tava, a Tokern, mely gazdag nádasával, sekély, zavaros, lúgos hatású vizével, típusa a táplálékban gazdag (eutroph) tavaknak. E tó a Vätternnel együtt valamikor tengerből

volt, de a Vätternnél régebben különült el. Üledéke évezredek óta annyira feltöltötte, hogy ma inkább tómaradványnak mondható. Hatalmas felülete (kb. 50 km²) és sekélyisége miatt víztömege is igen nagy ingadozásnak van alávetve. Mesterséges beavatkozás folytán víztükre néhány évtizeddel előbb kb. egy m-rel alábbszállott, s ennek következtében gazdag madárélete fejlődött. Madarai közül különösen a néma hattyú (*Cygnus olor*) érdemel említést. Ez a madár, mióta védelem alatt áll, nagyon elszaporodott, ma kb. 2000 darab él a tavon s ebből kb. 500 pár ott is fészkel. A Svéd Tudományos Akadémia néhány éve, mikor a tavat a lecsapolás veszedelme fenyegette, megszervezte a tó életviszonyainak felkutatását. E munkálatok ma is folyamatban vannak, bár a Tokern egyike a legalaposabban átkutatott svéd tavaknak.

A kongresszus keretében történt E. Naumann-nak, a nemrég elhunyt kiváló svéd limnologus emlékének felavartása Anebodában. A Naumann-emlékérmet úttörő limnológiai munkásságuk elismeréseképpen prof. R. Kolkwitz és prof. S. Ekman kapták. Az egyesület osztatlan sajnálattal vette tudomásul eddigi elnökének, prof. A. Thienemannnak lemondását. De egyhangúlag örült Dr. Gunnar Alm (Stockholm) megválasztásának, kinek tudása és kiváló személyi tulajdonságai egyaránt biztosíték arra nézve, hogy a Limnológiai Egyesület tevékenysége továbbra is szolgálja a limnológia tudományának előrehaladását. — A közgyűlés úgy határozott, hogy Belgium meghívása folytán a következő Kongresszus Belgiumban lesz.

Társulatok — Egyesületek.

Az Országos halászati egyesület f. évi szeptember 15-én választmányi ülést tartott amelyen

Jelen voltak:

Tomcsányi V. Pál elnök, Répássy Miklós alelnök, Antalffy György, Báldy Bálint, Corchus Dezsó, Iklódy Szabó János, Illik Viktor, Kovács Miklós, Köhler Géza, dr. Maucha Rezső, Nyáry János, dr. Paluzsa László, dr. Raskó Pál, dr. Schulman Emil, vitéz Szedresy Imre, dr. Unger Emil és id. Zimmer Ferenc választmányi tagok, vitéz Illésy Zoltán igazgató, Hallóssy Ferenc titkár-pénztáros végül Heincz Pál min. osztálytanácsos az országos halászati felügyelőség vezetője és Kontur György kir. mérnök mint vendég.

Távolléteket kimentették: vitéz báró Szurmay Sándor alelnök, vitéz Barcza Imre, Corchus Zoltán, Kovács Vilmos, Somssich Miklós és ifj. Zimmer Ferencz vál. tagok.

Répássy Miklós alelnök az ülést megnyitva üdvözlö az új szezonban első ízben összehívott ülésen a megjelenteket, különösen pedig az új választmányi tagokat, akiket arra kér, támogassák az egyesületet munkájukkal.

Közli a közgyűléssel a halászati igazgatásban időközben történt azon változást, hogy az országos halászati felügyelőség vezetője, vitéz Illésy Zoltán miniszteri tanácsos teljes szolgálati idejének betöltése következtében nyugalomba vonult, s helyét Heincz Pál min. o. tanácsos foglalta el. Amidőn sajnálatát fejezi ki a korábbi vezető távozása fölött, egyben bizalommal üdvözlö a halászati felügyelőség új vezetőjét, aki márkorábbi években is működött a halászati ügykörben. Kéri őt hogy az egyesület és halászzal foglalkozók érdekeit támogassa.

Heincz Pál min. o. tan. az üdvözlést köszönettel fogadja és e támogatást biztosítja.

Alelnök megemlékezik arról, hogy az egyesületnek és a választmányoknak egyik legrégebb tagja Purgly Pál május végén elhalt. Őt nemcsak a Balaton halászatának megteremtése és felvirágoztatása tette feledhetetlenné, hanem melegsívű és úri egyénisége is, amellyel emlékét maradandóvá tette közöttünk. Indítványára a közgyűlés elhatározza, hogy érdemeit jegyzőkönyvileg örökíti meg.

A felsőházi ülésről megérkezett Tomcsányi V. Pál az elnöklést átveszi és újból üdvözlö a megjelenteket, felkéri igazgatót a tárgysorozat előadására.

Igazgató: A tavasszal tartott utolsó választmányi ülés óta a nyáron át felmerült ügyeket az alábbiakban van szerencsém ismertetni.

1. Egyesületünk elnökét Tomcsányi Vilmos Pál Öxelelenciját az a kitüntetés érte, hogy őt Kormányzó Úr Ö Főméltósága örökös felsőházi tagga nevezte ki. Ez alkalommal az egyesület tiszteletteljes üdvözlését fejezte ki érdeműs működésének ezen magas elismerése fölött.

2. Az egyesület lapja a Halászat kiadása körül több nehézség merült fel. Először a váci fegyintézet igazgatóság

a további nyomdai munkát felmondta, mivel a felettes hatósága nem engedélyezte a lap további előállítását azon okból, hogy ezen állami intézmény a magánvállalatoknak versenyt ne csináljon. A szerkesztő úr fáradozása eredménnyel járt, mert sikerült a váci Kapisztrán nyomdával új megállapodásra jutni, és így a lapnak még szebb és az eddigénél még olcsóbb kiállítása biztosítva van. Azután a sajtótörvény által előírt igazolást is újra kezdett kezdeni, mert a főváros polgármestere azon okból, hogy az engedély nem lett bemutatva, a lapot a nyilvántartásból törölte. Most már úgy az előírt igazolások, mint a postai szállítás kedvezményének biztosítása megtörtént.

Dr. Unger Emil előadja az igazolással kapcsolatban végzett hosszas eljárásait, az iratok megszerzése körüli nehézségeket, s az ezzel járó költségeket.

A választmány elhatározza, hogy az egyesület terhére elvállalja a szerkesztőnek ez eljárás körül felmerült és mintegy 50 pengőt kitevő kiadásait, valamint a kötelező sajtókamarai tagság folytán fizetendő évi díjat is.

3. A halexport ügyében a május végén lefolytatott berlini tárgyaláson a külkereskedelmi hivatal kiküldöttje mellett részt vettek id. Zimmer Ferenc és Paluzsa László választmányi tagok. A német export kérdésének legtöbb részlete megoldatlan maradt, mert az előző években fixirozott német kontingensen felül sem a régi ausztriai kontingens lebonyolítása ügyében, sem az átvételi árra nézve nem sikerült végleges megállapodásra jutni és ennek letárgyalása az őszre maradt.

A tárgyaláson résztvevő két választmányi tag előadja azon fokozódó nehézségeket, amelyek a két ország halászati érdekeltsége közti tárgyaláson felmerülnek. A németek teljesen merev álláspontot foglalnak el, nem hajlandók az eddig szokásos plusz kontingensről tárgyalni, s az átvételi árakat is indokolatlanul évről évre leszorítják. Általában a németek részéről a jóindulat teljes hiánya jellemzi az egész tárgyalást s a helyzet folyton rosszabbodik. Szerintük csak akkor lehetne eredményt elérni, ha a két kormányknak kereskedelmi szerződések megkötésére hivatott kiküldöttjei által tárgyalatnának a magyar halexport kérdése, akiknek módjukban van a kivitel a többi exportcikkkel összhangban az érdekeltségre kedvezően megoldani. A romániai halexportnál sem sikerült kedvező helyzetet teremteni. A Bukarestbe kiküldött bizottságnak az egyesület készített egy pro memoriát, amelyben a ponty kivitelre vonatkozólag főleg azt a kívánságát domborította ki, hogy a megállapított 3 lei métermázsánkénti vám fölött most már annak ötszörösére emelkedett mellékilletmények töröltessenek. A tárgyalások folyamán a román kormány merev álláspontja miatt egyelőre a kérdést azért kellett elejteni, mert a kiküldötteknek a kivitel és behozatal tekintetében inkább fontos, — más cikkekre kellett helyezni a fősúlyt.

A választmány elhatározta, hogy mielőbb felterjesztést intéz a földművelésügyi minisztériumhoz a német export körül fennálló nehézségek elhárítása érdekében.

4. A Felvidék és Kárpátalja visszacsatolásával ottani szervek részéről oly irányú mozgalom indult meg, hogy a külföldi sózott tengeri hal vámentesen legyen behozható. Indokolják ezt azzal, hogy a ruszin nép a cseh uralom alatt ehhez hozzászólt. Támogatja a kérést a földművelésügyi minisztérium Kárpátaljai Kirendeltsége is.

Köhler Géza javasolja, hogy a kérdés függőben tartassék míg megállapítást nyer, hogy mennyi e halszükséglet, amelyet esetleg a Balaton olcsóbb fajtájú halai is el tudnak látni.

dr. Paluzsa László előadja hogy azelőtt Szlovákiában sok száz mázsa pontyot el lehetett helyezni sózott állapotban. Az egyesületnek, — mint a halászati érdekek képviselőjének, — feltétlenül tiltakozni kell a behozatal ellen, mert egyrészt az csak szabad devizájú országokból lehetséges, másrészt a magyar haltermelők halából legalább 10 ezer mázsnak elhelyezése azon esetben is bizonytalan marad, ha a német exportot kedvezően sikerülne is lebonyolítani.

Tomcsányi V. Pál elnök véleménye hogy először meg kellene állapítani, mennyi a felvidéki és ruthénföldi lakosság szükséglete és milyen árt lehet ott megszabni.

A választmány elhatározta, hogy a fentiek figyelembevételével felterjesztést intéz a földművelésügyi minisztériumhoz, kérve a vámentesség kérdésében a döntés elhalasztását.

5. **Igazgató** előterjeszti az országos mezőgazdasági kiállításra emelkedő új halászati pavillon ügyét. A kaposvári kiállításról felhozott régi faépület nem felel meg már és évről-évre jobban korhad. Az országos halászati felügyelőség javaslatára az 1938 38. évi állami költségvetésbe 10 ezer

pengő állítatott be új pavillon építésére. Az 1940. évi költségvetés előirányzatába a minisztérium újabb 10 ezer pengőt vett fel, amely előreláthatólag nem töröltetik. Az érdekelték bevonásával egy vázlatos terv már készült, amely szerint mintegy 36—40 ezer pengőbe kerülne egy olyan pavillon, amely a halászati anyag bemutatása mellett a halételek ízletes elkészítésére is módot fog nyújtani, hogy a halfogyasztás érdekében propagandacélokat szolgáljon.

A halászcserda bérletére ajánlatot tett Illik Viktor választmányi tag, akinek a közismert újpesti szigeti halászcserdája garanciát nyújt a sikerre nézve. Ismerteti az ajánlatot, amely szerint 5 ezer pengővel hajlandó az építéshez hozzájárulni, ha neki a bérlet biztosítatik. A tenyészállatvásár igazgatósága hajlandó a vásár idejére a halászcserdát engedélyezni. Az idevonatkozó bérleti feltételeket szintén ismerteti. A választmány elé terjeszti a fennmaradó költség előteremtése fölötti határozathozatalt.

Zimmer Ferenc sajnálattal állapítja meg, hogy az ily közérdekű kiadás fedezésénél a halászati érdekeltségnek mindig ugyanazon csekély töredéke hoz anyagi áldozatot, a nagy többség teljesen távol tartja magát. A korábbi propaganda költségek előteremtése is így történt, az érdekeltségre való kivetés nem hozza meg az eredményt, mert nincs szankciója. Eredményt csak úgy lehet elérni, ha a piacnak régen szükségessé vált rendezése bekövetkeznék, mert az egyik rendszer mellett a propaganda költségeket is elő lehetne teremteni, így pedig csak a halárák újbóli letörése fog bekövetkezni, s a propaganda is elmarad.

Illik Viktor kijelenti, hogy ajánlatával csak a propaganda érdekeit akarta szolgálni, ebből hasznát nem reméli.

Nyáry János a tőgazdaságokra ajánl holdanként kivetést.

Tomcsányi V. Pál véleménye, hogy ily kivetést nincs módjában az egyesületnek eszközölni, csakis az exportkontingensek kiadásánál lehetne propaganda hozzájárulási költséget fizettetni.

Zimmer: Az exportnál fizetendő kivetés fele a tőgazdaságokra lenne háritandó.

Báldy Bálint javasolja, hogy az egyesület kérjen az építési költségekhez hozzájárulást egyrészt az Omgétől, másrészt a külkereskedelmi hivataltól, mert tudomása szerint ezen testületek rendelkeznek ily célra alappal és remény van arra, hogy nem is fognak elzárkózni a támogatástól. A tervek és építés körüli munkákra az Omgé szakemberét kellene felkérni. Paluzsa László, Zimmer Ferenc és Hallóssy Ferenc készséggel vállalkoznak, hogy a fenti hivatalok vezetőinél eljárjanak az ügy érdekében.

Hallóssy Ferenc részletesen ismerteti az általa felkért Kiss Tibor műegytemi adjunktus, építész által készített vázlatot, amely szerint célszerű beosztást nyerne a pavillon úgy az aquareumok, mint a kiállítási egyéb anyag és a halászcserda szempontjából. Az épület helye is meg van állapítva a tribün mögött nyitandó új főtúvonal elején.

A választmány elhatározta, hogy az új kiállítási pavillon létesítését szükségesnek és a bemutatott tervet általánosságban a kivitelre alkalmasnak tartja. Erről az egyesület felterjesztés keretében értesíti a Földművelésügyi Miniszter urat, kérve azt, hogy az Országos Halászati Felügyelőség a kiállítási csarnok tervezete alapján kiviteli árajánlatokat kérjen és a csarnok létesítésével kapcsolatban az összes intézkedéseket megtehesse. A vázlatos tervek elkészítéséért járó költséget az egyesület vállalja. A költségek hiányzó részének előteremtését az exportnál kivetendő járulékat által kívánja biztosítani. E célból a külkereskedelmi hivatalt megkeresi, hogy a levonásokat az országos halászati egyesületnek utalja át. Ez egy kg. halra mintegy 2—2½ fillért fog kitenni. Azonfelül egy építési bizottságot küld ki, amelynek tagjai a jelenlegi propagandabizottság és Hallóssy Ferenc kir. műszaki tanácsos. Végül az országos halászati felügyelőség vezetőjét felkéri az építéssel kapcsolatos kiírások elvégzésére.

Vitéz Illéssy Zoltán igazgató bejelenti, hogy az alelnök úr óméltósága által már közölt azon körülmény folytán, hogy az állami szolgálatból nyugalomba vonult, az egyesületben viselt igazgatói tisztségről lemond. Indokolja ezt azzal, hogy a minisztériumba érkeznek az egyesület részére irányított összes megkeresések, amelyeket kívülről nem lehetne zökkenő nélkül elintézni. Köszönetét fejezi ki az egyesületnek és elnökségnek eddigi bizalmáért, ígérve, hogy ezentúl is a régi kedves kapcsolatot megtartani törekszik.

Tomcsányi V. Pál elnök sajnálattal veszi tudomásul a lemondást és az egyesület nevében köszönetét fejezi ki az igazgatónak eddigi működéséért. Javasolja, hogy helyébe

Heincz Pál miniszteri osztálytanácsost kérje fel a választmány az igazgatói teendők ellátására, a ki eddig mint felügyelő bizottsági tag működött.

A választmány egyhangúlag felkéri Heincz Pált az igazgatói teendők ellátására.

Heincz Pál a megbízatást köszönettel fogadja és igéri, hogy e minőségben is az egyesület és a halászat érdekeit lelkiismeretesen szolgálja kívánja.

Hallóssy Ferenc arra való hivatkozással, hogy július hó elejével mint vízépítési kerületi felügyelő a minisztériumban a halásztól különálló más beosztást nyert, kéri az eddig viselt pénztáros-titkári tisztsége alól leendő felmentését.

Tomcsányi V. Pál elnök javaslatára a választmány a lemondás függőben tartására kéri a pénztárost, hogy az egyesület pénz és ügykezelésében zökkenő ne álljon be, annyival inkább, mert a tisztség betöltése felől nem volt idő határozni.

Egyéb tárgy nem lévén, a választmányi ülés véget ért.

A zürichi halászkongresszus.

Az ideai halpropaganda kongresszus szeptember hó 25—29 között lett volna Zürichben. A kongresszus titkára Mathey-Doret Alfréd a Schweizerische Fischerei Zeitung augusztusi számában rövid áttekintést adott a kongresszus programjára vonatkozólag. Az első napon a megnyitás után a kongresszus titkára ismertette volna Svájc halászati helyzetét. Délután a résztvevők a zürichi országos kiállítást és ennek keretében a halászatit részt tekintették volna meg.

26-ikén a kongresszus főtémáját, amelyet a tavaly Belgrádban állapítottak meg: „Pisztrángtenyésztés a vadvizekben és tavakban különös tekintettel a mesterséges haltenyésztésre.“ S. Plemely (Ljubliana), aki több pisztráng tógazdaság tulajdonosa, terjesztette volna elő. A tudományos részt. Prof. Steinmann a Svájci Fischerei Verein elnöke vállalta.

A harmadik napon az egyes résztvevő államok jelentései voltak kitűzve, különös tekintettel a halpropagandára.

A két utolsó nap kirándulások részére volt fenntartva. A konferenciára Bulgária, Németország, Franciaország, Törökország, Jugoszlávia, Lengyelország, a cseh és morva Protektorátus, Belgium, Olaszország és természetesen Magyarország részvételére számítottak.

A svájci lap szeptemberi száma már sejtetni engedte, hogy a kongresszus megtartása bizonytalanra válhat, míg a titkár szeptember hó 19.-i körlevelében a résztvenni szándékozó államok nagyrésztében uralkodó háborús-, illetve a semleges államokban is fennálló utazási- és egyéb nehézségek miatt kénytelen volt a nemzetközi összejövetelt a jövő esztendőre elhalasztani azon esetben, „ha addig a politikai helyzet kitisztul.“ Hazánkból résztvevő volna a konferencián többek közt e lap szerkesztője is.

A kongresszus titkárának címe továbbra is: Mathey-Doret, Eidg. Fischereiinspektor Bern.

Kontur György.

A halászati társulatok újjáalakítása.

A Földművelésügyi Miniszter Úr rendeletére a Halászati Felügyelőség elkészítette a megszállás alól felszabadult háború előtti halászati társulatok újjáalakítására vonatkozó előterjesztését, amelyet az illetékes alispánoknak megküldött.

A munka gyors ütemben folyik, június és július hó folyamán az alábbi halászati társulatok újjáalakítása ment végbe: 1. Dévényi—Nagybodaki, 2. Győri, 3. Komáromi, 4. Esztergomi—dunai, 5. Pozsonymegyei Kisduna, 6. Varrasur—Negyedi Vág folyó, 7. Komárommegyei Vág és Vágduna, 8. Érsekújvári Nyitra-i, 9. Balassagyarmat—Rárosmulgardi és a 10. Berzence Törincsi ipolyi társulat.

A fenti halászati társulatok közül a megszállt részen csak a Varrasur—negyedi és a Berzence Törincsi társulat működött.

Az újjáalakuló közgyűléseken, — bár azok a legnagyobb munkaidőre estek — komoly halászati érdeklődést lehetett megállapítani. A társulatok további működésére nézve kedvező, hogy az ármentesítő és belvízrendező társulatok határozott és szíves támogatását — amint az a múltban is megvolt — fel lehetett újítani. Így a Vágbalparti, az Alsó csallóközi és a Felsőcsallóközi ármentesítőtársulatok igazgató főmérnökei vállaltak tevékeny szerepet. Kétségtelen, hogy ott, ahol ármentesítő vagy belvízrendezés van a folyó mentén, az ármentesítő társulat bekapcsolódása, hatalmas szervezettel, a legjobban biztosítja a halászati társulat működését.

Az ármentesítés és belvízrendezés Magyarországnak lezettséget, amelyet számukra a halászat fejlesztése jelent.

Az ármentesítő és belvízrendezés Magyarországnak legnagyobb munkája és örök időkre büszkeségünk maradt. A hatalmas nemzeti vagyongyarapodás szinte felbecsülhetetlen. Azonban az ármentesítés és belvízrendezés munkája folytán természetesen erősen megfogyatkozott vízzeink mesés halállománya. Ezt látják és ezen kívánnak segíteni az ármentesítő társulatok akkor, midőn bekapcsolódnak a halászati társulat munkájába.

Kontur György.

Ujdonságok

OLVASÓINKHOZ!

A „Halászat“ és minden más magyar időszaki lap életében is a szeptember nevezetes hónap volt. Ekkor adta ki rendeletét a m. kir. miniszterelnökség a lapok terjedelmének megállapított maximális terjedelmek (oldalszámmak) ötven százalékos csökkentését jelenti. A „Halászat“ ennek következtében egyelőre *legfeljebb* nyolc oldalon jelenhet meg.

Terjedelemlimitáció idején a lapok akként igyekeznek olvasóközönségük igényeit minél jobban kielégíteni, hogy szövegeket apróbb betűkkel szedetik, hirdetéseiket pedig szűkebb keretek közé szorítják. Az apróbb szedést lapunknál már ez év májustól kezdve, a nyomdaváltoztatással egyidejűleg önként alkalmazzuk. Ez olyan jelentékeny helymegtakarítást eredményezett, hogy *hirdetéseinket változatlanul megtarthatjuk, sőt újabb hirdetések felvételének sincs akadály.* Abban a szerencsés helyzetben vagyunk tehát, hogy a jelenlegi kényszerű terjedelemlimitáció ellenére a „Halászat“ *ma is tartalmasabb, jelentékenyen többet nyújt olvasóközönségének, mint közelmúlt esztendő évfolyamaiban!*

Munkatársainkat csupán arra kérjük, hogy kéziratukat, amennyiben azok *idejében* való megjelenésére súlyt helyeznek, a jövőben *legkésőbb azon hónap elsejéig* juttassák a szerkesztőségéhez (Budapest II., Herman Ottó út 15. sz., M. kir. Haléltani és Szennyvíztisztító Kísérleti Állomás), amely havi lapszámba szánják azokat. Ugyanezt kéri a lap *kiadóhivatala* (Budapest VI., Kossuth Lajos-tér 11. sz., II. em. 215.) az újabb hirdetés-szövegek benyújtóitól. Az aktuális cikkeket igyekezzünk késedelem nélkül megjelentetni.

A fenti kérésünk betartására azért van szükség, mert szeptembertől kezdve valamennyi magyar időszaki lap kefelevonatát a Cenzura-Bizottság elé kell terjeszteni, ami idővesztést jelent, különösen vidéki nyomdában előállított, de Budapesten megjelenő lapoknál, aminő a „Halászat“ is. A lapzárlatot tehát jóval korábbi időpontra kellett tennünk, mint régebben volt.

Az ideai október hónap szintén nevezetes fordulópontot jelent sok időszaki lapnál, amennyiben e hó elsejétől kezdve az 1939. IV. tc. értelmében szerkesztő vagy felelős kiadó csak olyan személy lehet, aki „nem-zsidó“ magyar állampolgár.

E törvény végrehajtása a „Halászat“nál semmiféle személyváltozást nem jelent, mert e lapnak immár tizenöt év óta szerkesztője és egyben megbízott felelős kiadója e követeleménynek, leszármazása folytán, a *legteljesebb mértékben* megfelel. Úgy ő maga, mint atyja, anyja és mind a négy nagyszülője is római katolikusnak születtek, valamennyien Magyarország területén és vallásváltoztatás egyetlen esetben sem történt. E leszármazás adatainak igazolására az összes említett felmenők keresztlevelei, halotti levelei és egyéb okiratok is hiánytalanul a szerkesztő birtokában vannak.

Halász-versenyt a halfogyasztás népszerűsítésére.

Ezt a gondolatot szeretném lapunkban megvitatni. Akkor vetődött fel bennem, mikor tavaly ősszel egy kis budai vendéglőben halászlé fogyasztása közben láttam a vendéglői figyelmeket „Mi is részt veszünk a disznótoros versenyben.“ Ez adta a mintát, hát nem lehetne nekünk is most őssze megrendezni a magunk halászlé és egyéb halasétel versenyét?

Ősszel a lehalászás idején, amikor a halarak a nagy kínálat folytán esnek, a halfogyasztás emelésével kell, hogy segítségünk tógazdáinkon és nyíltvízi halászaikon.

De jól jár a vendéglős ipar is, mert növekedik fogyasztóközönsége.

A tavasszal, amidőn a vendéglős ipartestület elnökével Gundel Károly úrral erről a kérdéstről beszélgettem, őssze kilátásba helyezte támogatását.

Nagyon kérem igen tisztelt olvasótáborunkat, hogy gon-

TOKFOGÁSOK A DUNÁN.

Ezidén gyakrabban kapunk híreket a Dunáról, hogy tokokat fognak. Legutóbb *Fritz Péter* halászmester tagtársunk értesített, hogy Csepel környékén a Nagy-Dunán fogtak embereivel egy 13 kilogrammos tokot. Augusztus 26-án még a bárkában tartotta, hogy megnézhessem. Ez a példány igen nyúlánk, súlyához képest nagyon hosszú, tejes vágótok volt, tehát ugyanaz a faj, amelyet annak idején *Illik Viktor* tagtársunk újpesti bárkáján fényképeztem le a „Halászat” olvasóközönsége részére. Ezt a példányt is bemutatjuk itt.

dolatait a szerkesztőséggel közölni szíveskedjék, hogy október—november hóban már konkrét feltételekkel jöheünk. Lapunk negyvenedik évfolyama a halpropaganda jegyében indult. Legkiválóbb szakembereink foglalkoztak ezzel a kérdéssel. Az ő általuk kijelölt célt követjük akkor, amidőn a részletkérdésekkel foglalkozunk.

Kontur György.

Svájc halászata a Vadászati és Halászati Felügyelőség jelentésének tükrében.

1937—38 évben halneveléssel 234 halköltőház foglalkozott. A nyert összes ikra mennyisége 330 millió, ebből kikelt 272 millió darab. A kikelt sebespisztrángikra egyedül 14 millió, a szivárványos 1.5 millió, a tengeri pisztráng 4 millió.

A hivatalos ellenőrzéssel kihelyezett 267 millió ivadékból egynyaras ivadékok volt 1.1 millió darab, (ebből 62%-ban sebes, 21%-ban szivárványos, 8%-ban tengeri pisztráng).

A Szövetség (Bund) 59 ezer frankkal járult a halkihelyezéshez. A felügyelőség ezenkívül 921 ezer sebespisztrángikrát hozatott a Keleti Alpokból. A tapasztalat azt mutatta, hogy észak Európából származó pisztrángikra nem alkalmas a schvájci vizek népesítésére.

A halászat fejlesztésére a jelzett évben 240 ezer frankot költöttek. A Bodeni tó svájci részének fogáseredménye 2067 mázsa volt 339 ezer frank értékben.

Külön fejezet foglalkozik a szennyvízkérdéssel és a vizek tisztántartásával. A patakszabályozásnál és a talajjavításnál a halászati érdekek messzemenően vétetnek figyelembe.

A halvándorlásnál a hallépcsők igen jól beváltak, amint azt a krembs-i duzzasztónál végzett több évi kísérlet mutatja.

Irigységgel vegyes csodálattal fogja el az embert, ha ezeket a számokat olvasva összehasonlítja hazánk ikra és ivadékihelyezésével. Helyzetünk kétségtelen minden téren más, mint Svájc. A Csonkaország pisztrángos vizeinek népesítésére eddig évente mindössze kb. 150 ezer ikrát hoztunk be, mert a hazai fejés alig érte el az 50 ezret.

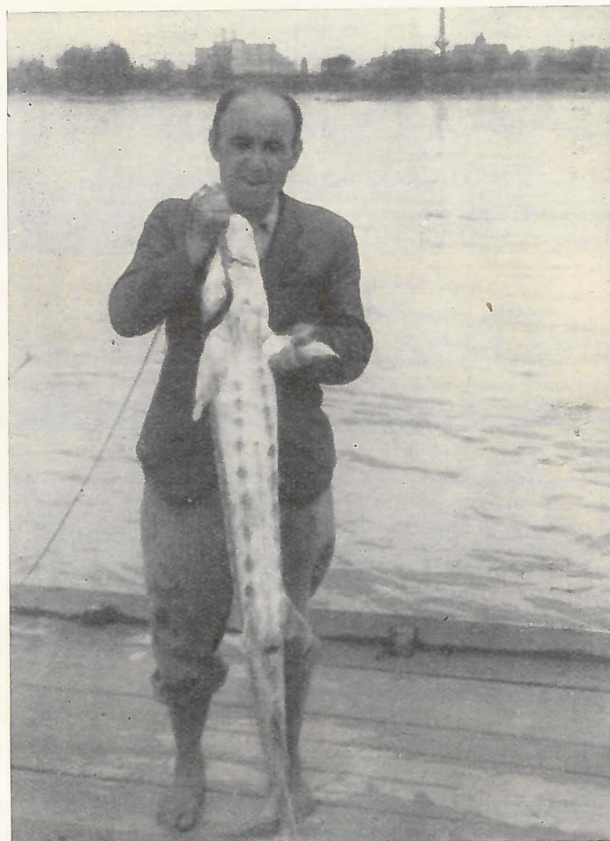
A lillafüredi pisztrángos tógazdaságunk már megkezdett bővítési munkálatai, valamint a Hámori tó igen kívánatos őszi lecsapolása és ezzel a továbbtenyésztésre alkalmas pisztrángok tömeges fejési lehetősége, ugrásszerű kedvező változást fog előidézni.

De erre égetően szükség is van, mert a Kárpátalja és a Felvidék népesítése még a cseheknél is részben idegenből hozott pisztrángikrával történt. Pénzügyi helyzetünk a külföldi behozatalt ilyen nagy mennyiségben nem engedi meg. Az egyetlen tehát: belső termelésünknek saját erőnkéből való fokozása és ez az út járható.

Nem szabad azonban elhallgatnunk tógazdaságaink kitűnő süllőikra termelését. Az idén nyílt vizeinkbe 10 millió ikrát meghaladó mennyiségben helyeztünk el, állami támogatásként, de ezen felül tekintélyes exportunk volt süllőikrából épen Svájcba. Svájc eddig a csukaikrákat favorizálta. (1938-ban 37 millió csukaikra, 2 millió süllőikra). A kedvező tapasztalat folytán kilátásunk van, hogy a jövőben több süllőikrákat fognak átvenni tőlünk.

Kontur György.

A «*Sporthorgász*» c. testvérlap, gazdag, szépen illusztrált tartalommal, szeptember elsején megjelent számába szó szerint átvette a «*Halászat*» augusztusi számának «*Hany Istók és utódai*» és «*Folyóvízi halszúke és a bűvárhalász*» c. cikkeit. Örvedetesnek tartjuk ezt, mert a két lap olvasóközönsége egyáltalán nem azonos. A «*Halászat*» ugyanis elsősorban az ország halászatával hivatásszerűen kapcsolatban állók szaklapja, a «*Sporthorgász*»-t pedig a horgászó magyar közönség olvassa, akik között úgyszólván valamennyi foglalkozási ág képviselve van. Vannak természetesen olyan kérdések, melyek mind a két olvasótáborat érdeklik. Ezek közé tartozik a bűvárhalász munkája is. Éppen ez volt egyik oka annak, hogy a «*Halászat*» augusztusi száma átvette a «*Sporthorgász*» júliusi és augusztusi számaiban megjelent egy-egy cikket, és választott azokra. Most a testvérlap teszi, illetve fogja tenni ugyanezt. Fentemlített cikkeinkhez póllólag megjegyezzük itt, hogy a bűvárhalász találmánya különleges bűvárruhája, mely a halászat céljára is különösen alkalmas. Azért tudta fellatolni, mert halász, és mert bűvárfelszerelést azelőtt soha nem látott. Tehát a meglevő felszerelések eredeti elgondolásait nem zavarták. A rendes bűvárfelszerelések ugyanis halászat céljaira alkalmatlanok.

Fritz Péter halászmester szerencsés tokfogása.

Vitéz *Szedressy Imre* paksi halászmester tagtársunk multkoriban említette nekünk, hogy az ő halászerületén is a tokfogások valamivel gyakoribbak lettek, mint az elmúlt években voltak. Legtöbbször ott is ez a faj (*Acipenser güldenstädti*) kerül elő, 10—20 kg. súlyban. Fogtak ez idén ott szinteket is (*Acipenser glaber*), melyek kisebbek, kb. 6 kilósak szoktak lenni. E fajnak egy egész kis példánya volt látható az idei Tenyészállat Kiállítás halászati pavillonjában, Illik Viktor egyik akváriumában.

Ezúton kérjük t. tagtársainkat, hogy a ritkább halfajok fogásáról értesítsék a lap szerkesztőségét a jövőben is.

Dr. U. E.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő r. t. és Zimmer Ferenc halkereskedelmi r. t.-től nyert értesítés szerint szeptember hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	nagy	1.70—2.20 P
	közép	1.50—2.— „
	kicsi	1.20—1.50 „
Édesvízi jegelt ponty	nagy	1.—1.60 „
	közép	1.—1.40 „
	kicsi	0.60—1.— „
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	5.20 „
	II. oszt.	3.20 „
	III. oszt.	2.60 „
	IV. oszt.	2.30 „
Fogassüllő	I. oszt.	— „
	II. oszt.	2.80—3.40 „
	III. oszt.	2.50—2.80 „
	IV. oszt.	2.20—2.50 „
Harcsa	nagy	3.— „
	kicsi	2.—2.20 „
Harcsa (jegelt)	nagy	2.60—3.— „
	kicsi	1.40—1.80 „

Kecsege	nagy	1.80—2.70 P
	kicsi	1.—1.80 "
Compó		1.30 "
Márna		0.90—1.30 "
Törpe harcsa élő		1.—
Törpe harcsa jegelt		0.70—0.80 "
Keszeg		0.35 "
Ön		0.70—0.90 "
Balatoni keszeg		0.35 "

Forgalom gyenge, irányzat lanyha.

A lap kiadásáért felelős : Dr. Unger Emil.

SUMONYI TÓGAZDASÁG

Tóth József és társai

HALKERESKEDÉSE

Folyóvízi és tavi halak
vétele és eladása nagyban és kicsinyben.

TELEFON : 185—740, BUDAPEST
IX., Központi Vásárcsarnok

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

TELEFON :
Iroda : 185—0—71.
Üzlet : 15—5—84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

Az ország számtalan tógazdaságától kapom a legkifűnőbb elismeréseket, melyszerint a gumiüzememben sokévi tapasztalattal készített

gumi halászcizmák

tartósság tekintetében utolérhetetlenek. — Hosszúszerű halászcizmáim a legnemesebb és legerősebb autógumiból készülnek és dacára annak, hogy ára szokatlanul olcsó, mégis

Dr. Gróf Károlyi István felgyőí tógazdasága,
u. p. Csongrád azonnali belépésre gyakorlott

halászmestert

keres. Az eddigi szolgálat ajánlkozás esetén igazolandó

ZIMMER FERENC

Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Központi telep : IX., Gönczy Pál-u. 4. Telefon : 185-4-48.

Fióküzletek : IX., Központi vásárcsarnok. Telefon : 185-4-48. — V., gr. Tisza István-u. 10. Telefon : 181-6-79. — VII., Garay-téri vásárcsarnok. Telefon : 130-4-48.

Iroda : VIII., Horánszky-utca 19. Telefon : 135-3-39.

Budapest.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal, párafa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Ádám Miksa Rt.-nál, Bpest.

Főüzlet : IV., Ferenc József rakpart 6—7. A Ferenc József híd és Erzsébet híd között. Telefon : 18-59-65.

Fióküzlet : VII., Thököly-út 16. szám. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt. Telefon : 13-98-61.

a tartóssága fölülmul minden más anyagból készült halászcizmát. —

Kérdezősködére szívesen megnevezem, hogy mely tógazdaságoktól lehet érdeklődni, a nagyon bevált VULKÁN-HALÁSZCSIZMÁIMRÓL

BARNA BÉLA gumiüzem, PÉCS
Ferenciek-u. 8.

Halbizományi és Halértékesítő Rt.

A Magyar Tógazdaságok Rt. kizárólagos bizományosa

Igazgatóság : Budapest, V., József-tér 8. Telefon : 18-09-21, 18-09-22.

Levél cím : Budapest 4, postafiók 271. Távirati cím : Tógazdaságok.

Telep és iroda : Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon : 18-56-36.

Elárusítóhely : Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Telefon : 18-56-36.

Szállítási iroda : Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon : 26-87-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontyot, anyapontyot, minden más tenyészhalat s megtermékenyített fogassülőikrát.

